

Nr 144.

Av herr **Andersson, Elon, m. fl.**, angående vissa skattemässiga åtgärder till uppmuntrande av de breda folklagens sparande.

Det råder allmän enighet om önskvärdheten ur allmänna synpunkter att det enskilda sparandet uppmuntras. Detta gäller såväl med hänsyn till behovet av kapitalbildning för ökning av produktivitet och inkomster som även med tanke på den enskildes behov av ett reservkapital, vilket kan hjälpa till att överbrygga mer eller mindre tillfälliga svårigheter vid sjukdom, olycksfall, arbetslöshet, hög ålder och andra tillfällen. Hur väl utbyggd samhällets sociala omvårdnad än blir, kan den nämligen knappast inom överskådlig tid göras så riklig, att behovet av dylik komplettering försvinner. I nuvarande ekonomiska läge tillkommer som ytterligare en väsentlig anledning till ökat sparande, att det skulle minska inflationsrisken, d. v. s. det skulle möjliggöra den önskvärda investeringen i bostäder, fabriker m. m. med mindre risk för prisstegring.

En naturlig konsekvens av en dylik inställning vore det, om samhället i skattehänseende behandlade inkomster som sparas gynnsammare än inkomster som konsumeras. I verkligheten förhåller det sig emellertid f. n. tvärtom. Den som sparar får betala ökad skatt, dels naturligtvis därför att hans inkomst stiger, dels emedan han, när förmögenheten når en viss höjd, drabbas av årlig förmögenhetsskatt. Vid dödsfall uttages dessutom arvsskatt.

Till viss del är nog en dylik »merbeskattning» av sparandet en ofrånkomlig konsekvens av den viktiga principen, att skatten skall avvägas med hänsyn till bärkraft och därför bör vara progressiv. Men läget är likväl otillfredsställande, om man bedömer det ur synpunkten av det önskvärda i uppmuntran till sparande.

Skulle vårt skattesystem förändras i överensstämmelse med de förslag, som framställdes av 1945 års statsskatteberedning, inträder såtillvida en lättnad för spararna som förmögenheter under 20 000 kronor fritagas från årlig förmögenhetsskatt — en lättnad varom man på alla håll synes vara ense — men för sparande därutöver äger en väsentlig skärpning av beskattningen rum.

Man har beräknat att en person med 4 000 kronor i taxerad inkomst och 20 000 kronor i förmögenhet enligt majoritetsförslaget skulle betala 44—45 % av räntan på kapitalökningen därutöver, ifall pengarna förräntas i sparbank med 2½ %. *Nettoavkastningen* bleve alltså mindre än 1,4 %. Denna låga avkastning kan knappast anses utgöra någon verklig uppmuntran till sparande utöver de 20 000 kronorna. Enligt vår mening är det därför

angeläget att förmögenhetsskatten på förmögenheter mellan t. ex. 20 000 och 50 000 kronor göres väsentligt lägre än i nämnda förslag.

Vi ha ej anledning att i detta sammanhang ingå på frågan om de nuvarande eller föreslagna skatternas belastning av kapitalbildningen i mera väl-situerades händer, då vi i denna motion begränsa oss till frågan om »det mindre sparandet».

Av skäl som ovan anförts anse vi att frågan om skattemässiga åtgärder till uppmuntran av detta sparande bör göras till föremål för en särskild undersökning. Alldeles speciellt gäller detta sådant sparande som sker i kontant form och leder till banksättning, obligationsköp o. d. Som skäl för att särskild uppmärksamhet ägnas detta s. k. kontanta sparande vilja vi anföra, att sparare av denna kategori i ett avseende äro relativt ogynnsamt ställda. Realvärdet av deras kapital reduceras vid stegring av prisnivån. Innehavarna av dylika sparmedel, vilka till stor del äro att finna bland folkgrupper med ganska små inkomster, ha därigenom sedan år 1939 berövats ett värde, som uppgår till flera miljarder kronor.

Både av rättviseskäl och emedan sparande av detta slag har stor nationalekonomisk betydelse, anse vi att en utredning rörande skattemässig uppmuntran åt det mindre sparandet i första hand bör syssla med frågan om det s. k. kontanta sparandet. Som en väg att uppmuntra kapitalbildning av detta slag har man ifrågasatt att från taxerad inkomst skulle få avdragas ett visst belopp, under förutsättning att detta belopp utgör nysparande och blivit insatt å för viss tid spärrad räkning i bank, sparbank eller annan spar-inrättning eller placerats i obligationer, som förfalla till betalning först efter visst antal år. Denna metod har uppenbarligen vissa beröringspunkter med den som sedan länge tillämpas i vårt land för att uppmuntra livförsäkrings-verksamheten.

En annan väg att stimulera sådant sparande vore att göra ränteavkastningen på vissa sparmedel skattefri. Detta tillvägagångssätt användes bl. a. i Finland. Från stats- och kommunalskatt äro där ägare av vissa belopp i bankdepositioner och statsobligationer befriade. Ränteinkomsten är skattefri till ett belopp av 10 000 mark (cirka 250 kronor) och förmögenhet av detta slag till ett belopp av 300 000 mark (cirka 7 500 kronor). Därefter beräknas halv skatt på ränteinkomst upp till 100 000 mark (2 500 kronor) och på förmögenhet av ifrågavarande slag upp till 2 000 000 mark (50 000 kronor). Självfallet kunna vissa principiella invändningar riktas mot åtgärder av sådant slag, även när de som vi finna naturligt begränsas att gälla personer med viss maximiinkomst. Lika uppenbart är att mycket stora praktiska svårigheter resa sig när en skattepolitik som uppmuntrar de mindre inkomsttagarnas sparande skall organiseras. Så starka skäl tala emellertid för tanken att mindre hårt beskatta inkomst, som ej konsumeras, och att bereda gynnsammare villkor för det s. k. kontanta sparande som är utsatt för värdeminskning genom inflation — sparande i denna form spelar stor

roll särskilt för de mindre bemedlade folkgrupperna — att trots svårigheterna en ingående utredning bör göras om möjligheterna att finna framkomliga vägar för dess förverkligande.

Med hänvisning till ovanstående få vi härmed vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande skattefrihet eller skattelättnad för inkomst, som sparas av personer med viss maximiinkomst, ävensom rörande andra lämpliga åtgärder till uppmuntande av de breda folklagrens sparande, i första hand sådant s. k. kontant sparande, som placeras i sparinrättningar, vissa obligationer eller annan penningform.

Stockholm den 23 januari 1947.

Elon Andersson.

Åke Holmbäck.

John Bergvall.

E. A. Lindblom.

John Björck.

Wilh. Annér.

Eskil Albertsson.

Ingrid Osvald.